Avtonomna dežela Furlanija - Julijska krajina

Centralni urad za slovenski jezik

Terminološko posvetovanje na temo Enotnega programskega dokumenta (DUP)

1. srečanje

14. 5. 2026

ZAPISNIK

Delovna skupina:

a. za Centralni urad FJK: Jana Černe, Elisabetta Fischer, Erika Hrovatin, Maja Kocina, Fedra Paclich, Tanja Sternad;
b. zunanja strokovnjaka: Mitja Rupel, Robert Smrekar.

Lokacija: v živo
Začetek sestanka: 16.00
Konec sestanka: 18.00

Dnevni red:

a. dvomi in težave prevajalk Centralnega urada za slovenski jezik pri prevajanju besedila Enotnega programskega dokumenta (Documento unico di programmazione – DUP) iz italijanščine v slovenščino;
b. določitev datuma naslednjega srečanja.

Potek seje in sklepi:

Delovna skupina je obravnavala termine, ki so bili predvideni za 1. srečanje; delovna skupina je sklenila, da se potrdi oziroma uvede raba, ki je navedena v nadaljnjem besedilu zapisnika:

1) **AGGREGATI DI BILANCIO (TITOLI)**

Missioni in **programmi** tvorijo hierarhično strukturo proračuna, medtem ko **titoli** ne, predstavljajo ločeno, samostojno klasifikacijo/kategorijo (vsak **titolo** zajema postavke, ki so razporejene med več **missioni in programmi**, preseka jih transverzalno).

Besedna zveza **aggregati di bilancio (titoli**) ni najboljša, saj **titolo** predstavlja le eno od vrst **aggregati di bilancio**, ne pa njihovega sinonima. Poleg titoli med **aggregati di bilancio** sodijo tudi druge kategorije. V hierarhični strukturi proračuna se posamezni *titoli* nadalje delijo na **macroaggregati**.

Navedeni pojmi niso primerljivi s sistemom oblikovanja javnega proračuna v Sloveniji, saj v slovenski ureditvi ni podobnega programskega dokumenta. Slovenske občine nimajo načrta, ki bi bil razdeljen na politični in administrativni del (tj. vezan na izvajanje zakonsko določenih nalog občine); temveč se sprejema le proračun. Skozi proračun in posamezne proračunske postavke se v obrazložitvi izraža politični namen. V Sloveniji

obstaja poročilo o realizaciji proračuna - pregled porabe proračunskih postavk (to smo naredili, tega ne...). Pojmi kot so **aggregati** v slovenskem proračunu ne obstajajo. Proračun je razdeljen na splošni del, posebni del in načrt razvojnih programov. Razvrstitev odhodkov, ki jo italijanski sistem izraža s kategorijama *spese correnti* in *spese in conto capitale*, se v slovenskem sistemu odraža prek ekonomske klasifikacije odhodkov oziroma kontov (**konto postavke**). V Sloveniji prihodki občin izvirajo iz treh osnovnih virov: lastnih prihodkov, transfernih prihodkov in zadolževanja.

Prihodki se v Sloveniji ločijo na: davčne prihodke (v Italiji so to **entrate tributarie - titolo I delle entrate**), nedavčne prihodke (**entrate extratributarie**), kapitalske prihodke (**entrate di parte/in conto capitale - titolo VI delle entrate**), prejete donacije (v Italiji to spada med entrate extratributarie), transferne prihodke (**entrate da trasferimenti da parte corrente - titolo II delle entrate**). Iz proračuna slovenskih občin je razvidno, da so te skupine prihodkov poimenovane kot **sekcije**. Na prvi pogled se zdi, da je razvrstitev prihodkov v slovenskih občinskih proračunih primerljiva s **schema delle entrate di bilancio per titoli** italijanske ureditve (v Italiji se prihodki hierarhično delijo na: titolo, tipologie, categorie).

Delovna skupina je nadalje obravnavala prevod termina **titolo**. Iz razprave je izšlo, da ekonomska klasifikacija v slovenski ureditvi sledi naslednji hierarhiji: sekcija, podsekcija, skupina kontov, podskupina kontov, konto in podkonto. **Konto** je raven, na kateri službe z upravnim aktom razporejajo proračunska sredstva, da lahko poslujejo (npr. konto za nakup pisarniškega materiala); v italijanskem sistemu bi tej ravni ustrezal pojem **capitolo**. Sekcija zajema npr. prihodke, podsekcija pa davčne prihodke. Na podlagi te primerjave pojem **titolo** ne sovpada s pojmom sekcija, saj se s terminom **sekcija** v slovenskem sistemu označuje del proračuna (**parte di bilancio** npr. entrate). Sprva je delovna skupina ocenila, da je ustrezen prevod termina **titolo** -> **podsekcija,** v nadaljnjem pa se je izkazalo, da je primernejši prevod **osnovna skupina**; tudi prevod **naslov** naj ne bi prišel v poštev, saj je presplošen in se uporablja tudi na drugih področjih, posledično bi ustvarjal zmedo (npr. **titolo** v ustavnem besedilu se prevaja -> naslov). Delovna skupina je soglašala tudi, da je ustrezen prevod termina **aggregato** -> **agregat.**

Sklep:

- **aggregati di bilancio:** agregati
- **parte di bilancio (parte entrate/parte uscite)**: sekcija (npr. prihodki so ena sekcija)
- **titolo**: osnovna skupina (ko je govor o **titoli delle entrate**)
- **capitolo:** konto
- **accantonamento:** rezervacija
- **fondo di riserva**: rezervni sklad

2) TARIFFE E TRIBUTI

Tariffa je splošen pojem, ki se uporablja tako na področju davkov (v tem primeru gre za **tariffe tributarie**), a tudi nedavčnih dajatev, ko je govor o cenah javnih storitev (npr. delež stroškov šolske prehrane, ki ga plača starš, preostali del pa občina krije iz svojega proračuna). V tem primeru pa gre za **tariffe extratributarie**. Nedavčne tarife se praviloma pojavljajo v povezavi z obligacijskopravnimi razmerji.

Namesto besedne zveze **tariffe e tributi** bi bilo v italijanskem kontekstu ustrezneje uporabljati besedno zvezo **imposte e tasse**, ki jo prevajamo davki in pristojbine. Primernejši naslov bi bil **tariffe all'interno della politica delle entrate extratributarie e tariffe all'interno della politica tributaria**.

V slovenski upravni ureditvi se največkrat uporabljajo termini kot so: davki, takse, pristojbine.

Prevod termina **tariffa** je treba prilagoditi kontekstu, v katerem se uporablja. Kadar se nanaša na davčno področje (**tariffe tributarie**), je ustrezen prevod pristojbina. Kadar pa se nanaša na nedavčne obremenitve oziroma plačilo javnih storitev (**tariffe extratributarie**), je ustreznejši prevod cena. (izjemoma se tudi v slovenskem sistemu pojavljajo *tarife*, npr. odvetniška tarifa , in sicer v primerih, ko je višina plačila določena po vnaprej predpisanem tarifnem sistemu oziroma se izračuna na podlagi določenih količnikov. Tudi za javne storitve občani plačujejo ceno (npr. parkirnino).

Termin **tariffe e politica tariffaria** iz obravnavanega dokumenta se, kadar se nanaša na nedavčne tarife (**politica tariffaria del titolo III delle entrate - entrate extratributarie**), prevaja kot *cene in politika oblikovanja cen*.

Sklep:

- **tariffe** (tributarie) **e tributi**: pristojbine in davki
- **tariffe** (extratributarie) **e tributi**: cene in davki
- **tariffe e politica tariffaria**: cene in politika oblikovanja cen (ko gre za nedavčne tarife)

3) VINCOLO DI FINANZA PUBBLICA

Delovna skupina je potrdila prevod **javnofinančna omejitev**.

V slovenski ureditvi je govor o *omejitvah* v povezavi z zadolževanjem občin, in sicer za določanje najvišjega obsega zadolževanja glede na višino njihovih prihodkov.

Sklep:

- **vincolo di finanza pubblica:** javnofinančna omejitev

4) PRE-DISSESTO

Prevod *prvi znaki proračunskega primanjkljaja* ni ustrezen, saj termin **primanjkljaj** pomeni **deficit** oziroma **disavanzo**.

S terminom **dissesto** se v italijanski ureditvi označuje stanje hude finančne ogroženosti občine. Kronični primanjkljaj je tako znaten, da občina ni sposobna izvajati osnovnih funkcij Gre za položaj, ko je finančni primanjkljaj tako velik, da občina ni več sposobna zagotavljati izvajanja svojih temeljnih nalog (poravnavati zapadlih obveznosti ali sklepati novih pogodb zaradi blokade transakcijskega računa). V takem primeru se uvede postopek izredne (finančne) sanacije (dissesto finanziario), ki ga razglasi občinski svet. Postopek vključuje imenovanje izrednega organa za upravljanje predhodno nastalih dolgov ter uvedbo strogih sanacijskih ukrepov.

Pre-dissesto pa je predhodna faza, v kateri se občina zaveda resnih finančnih težav in zaprosi za uvedbo večletnega postopka finančnega uravnoteženja, s katerim naj bi preprečila **dissesto**. Ta preventivni postopek lokalnim skupnostim v hudi finančni krizi omogoča sanacijo proračuna, odplačevanje dolgov v daljšem časovnem obdobju (do 20 let), preprečuje uvedbo izredne uprave ter zagotavlja nadaljnje izvajanje bistvenih javnih storitev pod nadzorom Računskega sodišča.

V Sloveniji v lokalni samoupravi taki postopki ne obstajajo. Možno sicer je, da občini država blokira račun (zakon o insolventnosti in prisilni poravnavi velja za gospodarske družbe: v primeru, da je država podelila koncesijo za izvajanje pomembnih javnih služb - npr. doma za ostarele – zasebnemu koncesionarju in da slednji med izvajanjem dejavnosti ogroža javno službo, si lahko občina s koncesijskim aktom prilasti objekt).

Delovna skupina je sklenila, da bo termin **pre-dissesto** prevajala z besedno zvezo **prvi znaki insolventnosti, dissesto** pa **insolventnost**.

Sklep:

- **pre-dissesto**: prvi znaki insolventnosti
- **dissesto**: insolventnost

5) FABBISOGNO DI CASSA

Pojem **cassa** se nanaša na denarna sredstva na transakcijskem oz. bančnem računu (v Sloveniji so denarna sredstva ena od postavk bilance stanja; v Italiji pojem **liquidità** pa je širši, saj poleg denarnih sredstev (**cassa)** zajema tudi druga likvidna sredstva, ki jih je mogoče hitro unovčiti (npr. *titoli di credito*). Termin **fabbisogno** izraža *potrebo po denarnih sredstvih*, a te besedne zveze se v slovenski upravni terminologiji običajno ne uporablja; pogostejši je pridevnik *finančen* v besedni zvezi *potreba po finančnih sredstvih*, a v konkretnem primeru ta prevod ni ustrezen.

Delovna skupina je sklenila, da tudi prevod **denarni primanjkljaj** ni ustrezen, saj se pojem **fabbisogno** ne nanaša nujno na primanjkljaj/deficit, temveč označuje obseg potrebnih denarnih sredstev.

Delovna skupina je sklenila, da je najustreznejši prevod termina *fabbisogno di cassa* -> **finančne potrebe**.

Sklep:

- **fabbisogno di cassa**: finančne potrebe

6) TRASFERIMENTI IN CONTO GESTIONE DELLO STATO, REGIONE ED ALTRI ENTI

Termin se najverjetneje nanaša na transferje v tekočem delu proračuna (**titolo II delle entrate**).

V slovenskem proračunskem sistemu se znotraj transfernih prihodkov uporabljata besedni zvezi konto *transferni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij* (prejeta sredstva iz državnega proračuna, prejeta sredstva iz drugih občinskih proračunov) in konto *prejeta sredstva iz državnega proračuna, iz sredstev proračuna EU in iz drugih držav*. Besedna zveza *s strani države* se v slovenski proračunski terminologiji ne uporablja.

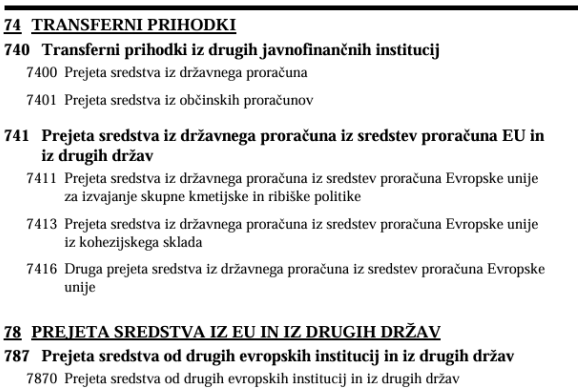

74 TRANSFERNI PRIHODKI

740 Transferni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij

7400 Prejeta sredstva iz državnega proračuna

7401 Prejeta sredstva iz občinskih proračunov

741 Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna EU in iz drugih držav

7411 Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije za izvajanje skupne kmetijske in ribiške politike

7413 Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije iz kohezijskega sklada

7416 Druga prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije

78 PREJETA SREDSTVA IZ EU IN IZ DRUGIH DRŽAV

787 Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij in iz drugih držav

7870 Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij in iz drugih držav

Glede na navedeno je najprimernejši prevod: **transferji za tekoče poslovanje iz državnega in deželnega proračuna ter proračuna drugih institucij.**

Sklep:

- **trasferimenti in conto gestione dello Stato, Regione ed altri enti**: transferji za tekoče poslovanje iz državnega in deželnega proračuna ter proračuna drugih institucij

6a) ENTRATE DERIVATE

Entrate derivate so nasprotno od **entrate con mezzi propri** (pri občinah se v tekočem delu proračuna mednje uvrščajo npr. aktivne obresti, prihodki od najemnin za zemljišča itd.). V gospodarskih družbah se razlikuje med lastnimi sredstvi oziroma lastnim/čistim kapitalom (**entrate con mezzi propri)** in tujimi viri financiranja (**finanziamenti di terzi)**.

V slovenskem proračunskem sistemu se prihodki razvrščajo po kategorijah, in sicer na davčne, nedavčne, kapitalske in transferne prihodke, donacije ipd.

Delovna skupina je potrdila prevedek **transferni prihodki**.

Sklep:

- **entrate derivate**: transferni prihodki

7) RIGIDITÀ

V finančnem kontekstu **rigidità** označuje položaj, v katerem ima občina zaradi svoje obstoječe stroškovne strukture omejen manevrski prostor za sprejemanje novih odločitev oziroma iskanje alternativnih rešitev. (npr. potreba po povečanju števila zaposlenih, ko ima občina že sklenjene dolgoročne pogodbe z obstoječim osebjem, zaradi česar kratkoročno ne more prilagoditi kadrovske strukture - npr. ker so pogoji za upokojitev še oddaljeni); govori se o *nepremičnosti zaradi strukture stroškov*, ne pa o *nepremičnosti stroškov*. Prevod **omejitve** ni ustrezen, saj se ta izraz že uporablja za termin **vincoli**; zaradi terminološke jasnosti in razlikovanja med pojmoma je delovna skupina sklenila, da se termin *rigidità* prevaja kot **rigidnost**.

Sklep:

- **rigidità -** rigidnost